

Įvadas
11

Bendroji vaikštumo teorija
15

I DALIS
KODĖL VAIKŠTUMAS YRA AKTUALUS?
22

Miesto pranašumas – pėstieji
27

Vaikštanti karta.....	29
Didžiuliai demografiniai pokyčiai.....	33
Vaikštumo dividendai.....	42

Kodėl Džonis nevaikšto
53

Antsvorio bomba.....	56
Kaip išvalyti orą.....	62
Amerikietiškos autožudynės.....	63
Isitempė ir vieniši.....	68

Ispėjamoji spalva – žalia
73

Automobilis ir tarša neatsiejami.....	75
Pro medžius nematome miško.....	79
Manhattanas kaip Meka.....	83
Laimės urbanistika.....	86

II DALIS
DEŠIMT VAIKŠTUMO ŽINGSNIŲ
92

Naudingas vaikščiojimas
101

PIRMAS ŽINGSNIS: AUTOMOBILĮ – Į VIETA.....	101
Greitkeliai prieš miestus.....	103
Nes man reikia: sužadinta paklausa.....	108
Ne tik greitkeliai.....	118
Pirmiausia nudobkite eismo inžinierių.....	123
Panaikinkite kelią – ir automobiliai pranyks.....	127
Vienu žingsniu per toli: pėsčiųjų zonos.....	132
Spūsčių apmokestinimas: nelengva rasti sprendimą.....	136
Žvilgsnis į ateitį.....	138
ANTRAS ŽINGSNIS: ĮVAIRINKITE PASKIRTĮ.....	143
Dažniausiai kalbame apie būstą.....	144
Nepastebimas pigumas.....	148
Likusioji paveikslas dalis.....	152
TREČIAS ŽINGSNIS: SUTVARKYKITE	
AUTOMOBILIŲ AIKŠTELES.....	155
Kiek kainuoja automobilių aikštelės ir kiek už jas sumokame.....	157
Ir vėl – sužadinta paklausa.....	160
Priklausomybė, paversta įstatymu.....	161
Privalomos automobilių aikštelės kaina.....	166
Kelios sumanesnės vietos.....	170
Pigaus automobilių statymo kelkraštyje problema.....	174
Patraukli kaina.....	176
Pasakojimas apie du miestus.....	181

Ką su visais tais pinigais darysime?.....	184
Pigus pirkinys už 1,2 milijardo JAV dolerių.....	187

KETVIRTAS ŽINGSNIS: TEGU RIEDA VIEŠASIS

TRANSPORTAS.....	190
Kokia padėtis Amerikoje?.....	192
Tai kaimynijos, kvaily!.....	197
Neprasidėkite su Dalasu.....	199
Kitoks visuomeninis transportas.....	205
Tramvajaus poveikis.....	208
Visuomeninis transportas vairuotojams.....	211
Tramvajai prieš autobusus.....	214
Dalykitės jais, jei galite.....	218

Saugus vaikščiojimas 221

PENKTAS ŽINGSNIS: APSAUGOKITE PĖSČIUOSIUS.....	221
Dydis yra svarbu.....	221
Nueita per toli.....	227
Per plačios juostos.....	229
Sudėtingumas – ne yda.....	234
Saugumo apoteozė.....	238
Vienos krypties epidemija.....	241
Šventieji šaligatviai.....	247
Beprasmiai šviesoforai.....	251
ŠEŠTAS ŽINGSNIS: ĮSILEISKITE DVIRATININKUS.....	257
Geresnis kelias priekin.....	259
Amsterdamas, Kopenhaga, Portlandas ir kiti užsienio miestai.....	262
Ei, čia aš važiuoju dviračiu!.....	266
Kiek saugumo yra gana.....	269

Nesutariu su kelių dviratininkais.....	271
Dviračių juostos, dviračių takai ir bendros gatvės.....	275
Pažangus dviračių transportas.....	278
Nebukite godūs.....	282

Patogus vaikščiojimas 287

SEPTINTAS ŽINGSNIS: FORMUOKITE ERDVES.....	287
Aplėbkite mane.....	288
Objekto garbinimas.....	290
Maži dalykai džiugina.....	293
Oras nesvarbu.....	299

AŠTUNTAS ŽINGSNIS: SODINKITE MEDŽIUS.....	300
Medžiai gyvybėms gelbėti.....	301
Žaliausias iš žalių produktų.....	304
Medžiai apsimoka.....	308
Kokį medį rinktis?.....	312

Įdomus vaikščiojimas 315

DEVINTAS ŽINGSNIS: KURKITE DRAUGIŠKUS IR UNIKALIUS FASADUS.....	315
Nepastebimos automobilių aikštelės.....	316
Patrauklios ir atstumiančios pašalės.....	319
Sužvaigždėjusių architektų puolimas.....	323
Gražu, kas mažą.....	327
Nuobodį gamta.....	332

Nors niekas pėstiesiems nepaskelbė karo, gali pasirodyti, kad daugelis Amerikos miestų buvo statomi ir perstatomi siekiant išguiti pėsčiuosius. Automobilių eismui išplatintos gatvės, ištuštėję šaligatviai, sunaikinti medžiai, užvažiuojamieji greitojo maisto restoranai ir kelių hektarų dydžio stovėjimo aikštelės daugelį mūsų miestovaizdžių pavertė automobilių komforto zonomis, kuriose pėsčiųjų egzistavimas tėra teorinė galimybė.

Šios pertvarkos priežastys kartais išmuša iš vėžių. Pavyzdžiui, Majamio gyventojai stebisi, kodėl jų gyvenamųjų rajonų gatvių sankryžos tokios plačios: dvi palyginti siauros gatvelės susilieja į asfalto platybę, kuriai pereiti prireiks, regis, geros valandos. Pasirodo, ugniagesių profsajunga kadaise išsikovojo teisę apskritai nesiųsti ekipažų, jei į nelaimės vietą negalės važiuoti reikiamas ugniagesių skaičius. Taip jiems iš tikrųjų ir saugiau, ir patogiau išlaikyti darbo vietas, tačiau gaisrinės vadovybė, vadovaudamasi minėtu susitarimu, užsakė didžiausias įmanomas gaisrines mašinas. Todėl daugelį metų vienaaukščiuose Majamio gyvenamuosiuose rajonuose teko projektuoti erdvas sankryžas, kuriose išsitektų didžiulės ugniagesių mašinos, skirtos daugiaaukščių namų gaisrams gesinti.³

Ši anekdotinė situacija nėra išskirtinė nūdienos realybėje, kurioje tarpusavyje nesusijusios profesijos ir ypatingi poreikiai nulemia ištisų bendruomenių aplinką. Šiuolaikiniame pasaulyje pilna ekspertų, pinigų pelnančių už tai, kad nekreiptų dėmesio į poreikius, egzistuojančius anapus jų profesijų ribų. Mokyklų ir parkų departamentai

nori, kad būtų mažiau, bet didesnių pastatų ir parkų, nes didelius prižiūrėti paprasčiau, o jais pasigirti – lengviau. Aplinkos tvarkymo departamentai reikalauja, kad nauji miestų kvartalai būtų projektuojami pirmiausia galvojant apie sniego ir šiukšlių išvežimą. Transporto skyriai tiesia naujas gatves, kad palengvintų automobilių eismą, kuri naujos gatvės ir išaugino. Tokie problemų sprendimo būdai gal ir tiktų vakuume, bet mieste jie neveikia.

Kad miestai tinkamai funkcionuotų, juos kaip kadaise turi planuoti specialistai, suvokiantys urbanistinę visumą. Suprantantys, kad parkų stambinimas reiškia, jog juos pasiekti galės mažiau žmonių. Suprantantys, kad dideliems sunkvežimiams pritaikyta infrastruktūra ne visada yra patraukli paprastiems žmonėms. Ir galų gale imantys suprasti, kad kuo daugiau eismo juostų, tuo intensyvesnis automobilių judėjimas.

Svarbiausia, kad visumą suvokiantys specialistai, tokie kaip miestų planuotojai ir, tikėkimės, miestų valdytojai, užduotų conceptualius klausimus, kurie taip dažnai pamirštami kasdienės miesto priežiūros rutinoje. Pavyzdžiui: kokios rūšies mieste klestėsime ekonomiškai? Koks miestas bus ne tik saugus, bet ir sveikas gyventi? Kurio tipo miestas bus tvarus ir išliks ateinančioms kartoms?

Šios trys dedamosios – gerovė, sveikata ir tvarumas – neatsitiktinės: tai yra trys pagrindiniai argumentai vaikštomų miestų naudai.